

HE 95/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen ja sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sairausvakuutuslain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia ja sairausvakuutuslain muuttamisesta annettua lakia.

Esityksen mukaan sairausvakuutuksesta korvattavan taksin käytön väliaikainen enimmäishintasäätely jatkuisi 31.12.2026 saakka. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin jatkossakin enimmäishinta, joka olisi samalla sairausvakuutuslain perusteella korvattavien taksin käytöstä aiheutuneiden matkakustannusten enimmäiskorvausperuste. Kansaneläkelaitoksen kanssa sopimuksen tehneen tilausvälityskeskusten välittämistä sairausvakuutuksesta korvattavista taksimatkoista voisi veloittaa enintään asetuksessa säädetyn enimmäishinnan. Taksinkäytön kustannusten korvaamisen edellytyksenä olisi, että taksimatka olisi tilattu tällaisesta tilausvälityskeskuksesta. Edellytystä ei sovellettaisi alueilla, joilla ei olisi Kansaneläkelaitoksen kanssa sopimuksen tehnyttä tilausvälityskeskusta. Tällaisella alueella ne palvelujen tuottajat, jotka olisivat tehneet Kansaneläkelaitoksen kanssa sopimuksen sairausvakuutuksesta korvattavien taksimatkojen ajamisesta, saisivat veloittaa näistä matkoista enintään asetuksessa säädetyn enimmäishinnan.

Lisäksi myös matkakustannusten korvauksen perustetta koskevan säätely jatkuisi 31.12.2026 saakka. Taksin käytön korvausperusteena käytetään jatkossakin enimmäishintaa, jollei Kansaneläkelaitos ole sopinut palvelujen tuottajan kanssa enimmäishintaa edullisemmasta hinnoittelusta. Käytettäessä muuta taksia vakuutetulle maksetaan matkasta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi	3
2.1 Yleistä matkakorvauksista	3
2.2 Taksin käytön korvausperuste ja enimmäishintasääntely	6
2.3 Matkakorvauksia koskevat selvitykset edellisellä hallituskaudella	6
2.4 Nykytilan arviointi	8
3 Tavoitteet	8
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	8
4.1 Keskeiset ehdotukset	8
4.2 Pääasialliset vaikutukset	9
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	9
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	9
6 Lausuntopalaute	9
7 Säännöskohtaiset perustelut	10
7.1 Laki sairausvakuutuslain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	10
7.2 Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	11
8 Lakia alemman asteinen sääntely	11
9 Voimaantulo	12
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	12
LAKIEHDOTUKSET	14
1. Laki sairausvakuutuslain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	14
2. Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	15
LIITE	16
RINNAKKAISTEKSTIT	16
1. Laki sairausvakuutuslain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	16
2. Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	17
ASETUSLUONNOS	18
Valtioneuvoston asetus sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinnasta vuonna 2025	18

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Sairausvakuutuslaissa säädetään väliaikaisesti sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinnasta ja matkakustannuksen korvauksen perusteesta. Kansaneläkelaitos on kilpailuttanut taksinvälityspalvelut, ja nykyinen hankintakausi päättyy 31.12.2024. Kansaneläkelaitoksen nykyiset sopimukset tilausvälityskeskusten kanssa sisältävät lisäksi optiokaudet vuosille 2025 ja 2026. Vuoden 2025 osalta Kansaneläkelaitos on jo sopinut optiokauden käytöstä. Kansaneläkelaitoksen nykyisten sopimusten hinnat ja niiden tarkistaminen on sidottu kulloinkin voimassa olevaan valtioneuvoston asetukseen. Mikäli sairausvakuutuslain perusteella korvattavan taksimatkan enimmäishinnasta ei säädettäisi valtioneuvoston asetuksella, ei Kansaneläkelaitos pystyisi enää tarkistamaan sopimusten hintoja, mikä saattaisi johtaa sopimusten purkautumiseen.

Sairausvakuutuksesta korvattavien taksimatkojen toteutumisen turvaamiseksi enimmäishintasääntelyä tulisi jatkaa edelleen 1.1.2025 alkaen, jotta taksipalveluihin ei tulisi sopimusten purkautumisesta johtuvia katkoksia ja vakuutettujen matkat terveydenhuollon palveluihin turvataan.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä.

Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 14.6.–4.8.2024. Lausuntoa pyydettiin yhteensä 16 taholta, minkä lisäksi kaikilla halukkailla oli mahdollisuus antaa lausuntonsa Lausuntopalvelu.fi -palvelussa.

Hallituksen esitysluonnokseen annetut lausunnot ovat julkisesti saatavilla Hankeikkunasta osoitteessa: <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM114:00/2023>.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Yleistä matkakorvauksista

Sairausvakuutuslain (1224/2004) perusteella maksetaan vakuutetulle korvausta sairauden hoitoon liittyvistä matkakustannuksista. Sairausvakuutuslain perusteella korvataan myös Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaiset kuntoutukseen liittyvät matkakustannukset. Matkakustannusten korvaamisen tavoitteena on, että vakuutetuilla on yhtäläinen oikeus saada hoitoa ja tutkimusta asuinpaikasta riippumatta. Korvausta suoritetaan siltä osin kuin matka tarpeettomia kustannuksia välttämättä, vakuutetun terveydentilaa kuitenkaan vaarantamatta olisi tullut maksamaan.

Matkakorvausta maksetaan sekä julkiseen että yksityiseen terveydenhuoltoon tehdyistä matkoista. Yksityiseen terveydenhuoltoon sairauden vuoksi tehdyt matkat korvataan silloin, kun vakuutetulle suoritettu tutkimus tai annettu hoito on sairausvakuutuksesta korvattavaa. Terveystieteiden keskuksen tai julkiseen sairaalaan tehdyt matkat korvataan riippumatta siitä, onko hoito yksityisen palvelujen tuottajan antamana korvattavaa. Julkisessa laitoshoidossa olevien potilaiden matkoja ei korvata sairausvakuutuksesta.

Vakuutetulle aiheutuneet matkakustannukset korvataan yleensä sellaiseen lähimpään tutkimus- ja hoitopaikkaan, jossa vakuutettu voi saada hänen terveydentilansa vaarantumatta tarpeellista tutkimusta ja hoitoa. Jos potilaalla tai kuntoutujalla on lääkärin läheteeseen perustuva terveydenhuollon tai sosiaalitoimen maksusitoumus tai palveluseteli, matka korvataan sinne, missä sairauden hoitoon liittyvät tutkimukset on suoritettu, hoito annettu tai kuntoutus järjestetty. Jos asiakas on itse valinnut hoitopaikan terveydenhuoltolain valinnanvapauden perusteella oman hyvinvointialueensa ulkopuolelta, matka perusterveydenhuoltoon korvataan enintään niiden kustannusten mukaan, jotka aiheutuisivat vakuutetun väestötietojärjestelmän mukaisesta vakinaisesta kotiosoitteesta lähimpään kattavimmat palvelut tarjoavaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden keskukseseen. Erikoissairaanhoidon tehty matka korvataan enintään niiden kustannusten mukaan, jotka aiheutuisivat matkasta vakuutetun väestötietojärjestelmän mukaisesta vakinaisesta kotiosoitteesta yhteistyöalueen yliopistolliseen sairaalaan. Matka yksityislääkäriin ja yksityisen terveydenhuollon toimintayksikköön korvataan lähimpään tarkoituksenmukaiseen hoitopaikkaan silloin, kun siellä tehty tutkimus tai annettu hoito on sairausvakuutuksesta korvattavaa.

Vakuutetun matkakustannukset korvataan pääsääntöisesti siten, kuinka paljon matka olisi tullut maksamaan käyttäen halvinta käytettävissä olevaa matkustustapaa. Halvimmalla matkustustavalla tarkoitetaan ensisijaisesti julkista joukkoliikennettä. Matkakustannukset korvataan kuitenkin erityisajoneuvon, kuten taksin, käytöstä aiheutuneiden kustannusten perusteella, jos vakuutetun sairaus, vaikea vamma tai liikenneolosuhteet edellyttävät erityisajoneuvon käyttöä. Tällöin vakuutetun on esitettävä sairaudesta tai vammastaan selvitys erityisajoneuvon käytön tarpeellisuudesta. Liikenneolosuhteista johtuva taksin käyttö on perusteltava matkaa tilattaessa.

Vakuutetun matkakustannukset korvataan kokonaan siltä osin kuin ne yhdensuuntaiselta matkalta ylittävät omavastuuosuuden, joka on vuoden 2016 alusta ollut 25 euroa. Korvaus maksetaan kuitenkin enintään matkakustannusten korvauksen perusteeksi vahvistetun korvaustaksan määrästä. Jos vakuutetun maksettavaksi jäävien saman kalenterivuoden aikana syntyneiden korvattavien matkojen matkakustannusten yhteismäärä ylittää 300 euron suuruisen vuotuisen omavastuuosuuden, ylittävä osa korvataan kokonaan, kuitenkin enintään vahvistetun korvaustaksan mukaiseen määrään saakka. Vakuutetulle taksin käytöstä aiheutuneet matkakustannukset korvataan kuitenkin vain, jos taksimatka on tilattu Kansaneläkelaitoksen kanssa sopimuksen suorakorvausmenettelystä tehneestä tilausvälityskeskuksesta. Edellytystä ei sovelleta alueilla, joilla ei ole sellaista tilausvälityskeskusta.

Sairausvakuutuksesta maksettiin vuonna 2023 matkakorvauksia yhteensä noin 309 miljoonaa euroa, joista taksimatkoiden osuus oli noin 72 prosenttia. Valtio rahoittaa korvauksista 67 prosenttia ja loput 33 prosenttia rahoitetaan vakuutettujen sairaanhoitomaksulla. Valtaosa terveydenhuoltoon tehdyistä matkoista tehdään siten, ettei matkasta makseta matkakorvauksia.

Kansaneläkelaitoksen nykyinen kilpailutuskausi 2022–2024 on pitänyt hinnat saman tasoisina. Taksimatkoiden korvaukset pysyivätkin lähes ennallaan vuonna 2023.¹

¹ Kansaneläkelaitoksen tietopaketti sairausvakuutuksen matkakorvauksista 22.3.2024, osoitteessa: <https://tietotarjotin.fi/tietopaketti/2705642/tietopaketti-sairausvakuutuksen-matkakorvaukset?q=matkakorvaukset>. Viitattu 3.5.2024.

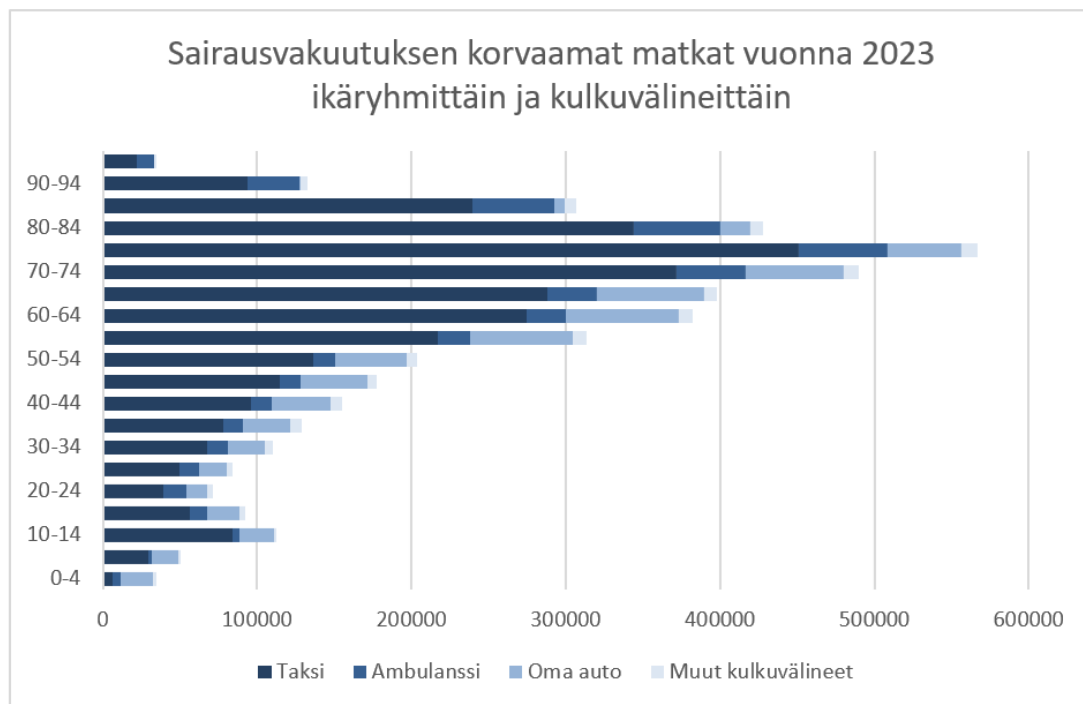
Taulukko 1. Taksimatkojen korvaukset ja saajat vuosina 2022 ja 2023. Lähde: Kansaneläkelaitos.

	2022	2023
Maksetut korvaukset	182 milj. euroa	183 milj. euroa
Keskikustannus	70,80 euroa	71,10 euroa
Keskimääräinen korvaus	59,40 euroa	59,80 euroa
Korvatut taksimatkat	3,1 milj.	3,1 milj.
Korvausten saajat	423 000	426 000

Sairausvakuutuksen matkakorvaukset kohdentuvat etenkin iäkkäille ihmisille. Lähes puolessa korvatuista matkoista matkustaja oli vähintään 70-vuotias vuonna 2023. Alueittain sairausvakuutuksesta korvattavien matkojen lukumäärissä on merkittäviä eroja, jotka selittyvät muun muassa etäisyyksillä ja väestörakenteella. Suurimmat keskimääräiset korvaukset maksettiin vuonna 2023 Lapissa ja Ahvenanmaalla, ja pienimmät korvaukset maksettiin kolmella Uudellamaalla sijaitsevalla hyvinvointialueella ja Varsinais-Suomessa.²

Taulukko 2. Sairausvakuutuksen korvaamat matkat vuonna 2023 ikäryhmittäin ja kulkuvälineittäin. Lähde: Kansaneläkelaitos.

² Kansaneläkelaitoksen tietopaketti sairausvakuutuksen matkakorvauksista 22.3.2024, osoitteessa: <https://tietotarjotin.fi/tietopaketti/2705642/tietopaketti-sairausvakuutuksen-matkakorvaukset?q=matkakorvaukset>. Viitattu 3.5.2024.

2.2 Taksin käytön korvausperuste ja enimmäishintasääntely

Sairausvakuutuksesta korvattavan taksinkäytön enimmäishintaa koskevat säännökset olivat ensin voimassa määräaikaisina vuoden 2018 loppuun saakka. Enimmäishintasääntely säädettiin määräaikaisena turvaamaan korvausten jatkuvuutta siirtymätilanteessa, jossa sairausvakuutuslain taksinkäytön korvaukset uudistettiin taksiliikenteen hintojen vapautumisen vuoksi. Ennen heinäkuuta 2018 sairausvakuutuksen taksinkäytön enimmäiskorvausperusteena käytettiin taksiliikennelaisissa (217/2007) tarkoitettua kuluttajilta perittävää enimmäishintaa. Liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) tultua voimaan 1.7.2018 alkaen taksiliikennelaki kumoutui ja taksien yleisestä enimmäishintasääntelystä sekä asemapaikkaa koskevista velvoitteista luovuttiin.

Sairausvakuutuslain määräaikaista sääntelyä jatkettiin sittemmin ajalle 1.1.2019–31.12.2021. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallituskaudella tavoitteena oli sairausvakuutuksesta korvattavien matkojen siirtäminen maakuntien järjestämis- ja rahoitusvastuulle, minkä vuoksi taksin käytön enimmäishinnasta ei nähty olevan tarvetta säätää sairausvakuutuslaissa vuotta 2021 pidemmälle.

Myöhemmin sääntelyä jatkettiin määräaikaisena ajalle 1.1.2022–31.12.2024. Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmassa oli kirjaus monikanavarahoituksen purkamisen valmistelun aloittamisesta. Tämän valmistelun yhteydessä oli tarkoitus käsitellä nykyisin sairausvakuutuksesta korvattavien matkojen tulevaa järjestämis- ja rahoittamistapaa, minkä perusteella enimmäishintasääntelyn tarve arvioitiin edelleen määräaikaiseksi.

Määräaikaisesti 31.12.2024 saakka voimassa olevan sairausvakuutuslain 4 luvun 7 a §:n 1 momentin mukaan sairausvakuutuksesta korvattavasta taksimatkasta vakuutetulta perittävistä

enimmäishinnasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Enimmäishinta perustuu korvauksiin käytävissä oleviin varoihin ja kuljetuksesta aiheutuviin kustannuksiin siten, että siihen sisältyy kohtuullinen voitto. Sosiaali- ja terveysministeriön on asetusta ja sen muutoksia valmisteltaessa kuultava Kelaa ja asianomaisia toimijoita edustavia järjestöjä. Pykälän 2 momentin mukaan kuljetuspalvelujen tuottaja, joka ajaa Kelan kanssa sopimuksen suorakorvausmenettelystä tehneen tilausvälityskeskukseen välittämiä taksimatkoja, voi veloittaa välityskeskukseen välittämistä matkoista enintään 1 momentissa tarkoitetun enimmäishinnan. Alueella, jolla ei ole sellaista tilausvälityskeskusta, enimmäishinta koskee taksimatkoja, joita koskevan palvelujen tuottajan kanssa Kela on tehnyt sopimuksen sairausvakuutuksesta korvattavien taksimatkojen ajamisesta.

Määräaikaisesti 31.12.2024 voimassa olevan 4 luvun 8 §:n 2 momentin mukaan taksin käytön korvausperusteena käytetään 7 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen taksien osalta 7 a §:n 1 momentissa tarkoitettua enimmäishintaa, jollei Kela ole sopinut palvelujen tuottajan kanssa enimmäishintaa edullisemmasta hinnoittelusta. Käytettäessä muuta taksia vakuutetulle maksetaan matkasta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset. Mikäli voimassaoloa ei jatkettaisi, astuisi 1.1.2025 alkaen voimaan momentin toistaiseksi voimassa oleva sanamuoto, jota ei ole vielä tähän mennessä sovellettu lainkaan. Sen mukaan taksin käytön korvausperusteena käytetään Kansaneläkelaitoksen palvelujen tuottajan kanssa sopimaa enimmäishintaa. Käytettäessä taksia, jonka palvelujen tuottajan kanssa Kansaneläkelaitos ei ole sopinut enimmäishinnasta, vakuutetulle maksetaan matkasta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset.

2.3 Matkakorvauksia koskevat selvitykset edellisellä hallituskaudella

Pääministeri Sanna Marinin hallituskaudella hallitusohjelmakirjaukseen perustuen arvioitiin Kansaneläkelaitoksen kilpailutuskäytäntöjä tietyissä Kansaneläkelaitoksen kilpailuttamissa palveluissa. KPMG:ltä hankitun selvityksen³ mukaan Kansaneläkelaitoksen taksipalveluiden hankintaa on mahdollista kehittää ilman lainsäädäntömuutoksia. Selvityksen mukaan Kelan taksipalveluiden hankintaa vuosina 2017–2018 voidaan pitää kaiken kaikkiaan onnistuneena, kun arvioidaan kustannusvaikutukset, palautemäärä kokonaisuutena sekä erityisesti kilpailuttamiseen liittyneet taustaolosuhteet eli liikennepalvelulain voimaantulo ja siihen liittyvät aikataulupaineet sekä markkinamuutokset. Selvityksessä KPMG suositteli Kansaneläkelaitosta harkitsemaan seuraavaa hankintaa useamman välitystoimijan mallilla. Näin Kansaneläkelaitos toimikin vuonna 2021 kilpailuttaessaan korvaamansa taksipalvelut hankintakaudelle 2022–2024. Uudessa kilpailutuksessa se valitsi alueille kaksi palveluntuottajaa, joista asiakas voi valita haluamansa.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmakirjauksen mukaan osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta valmisteltiin erillisinä asioina parlamentaarisisessa komiteassa monikanavarahoituksen purkamisen. Parlamentaarisen työryhmän valmistelun tueksi sosiaali- ja terveysministeriössä laadittiin Monikanavarahoituksen purkamisen valmistelun virkamiesselvitys.⁴ Muiden kuin ensihoidon matkojen matkakorvausten osalta selvityksessä

³ Arviointi KELA:n hankintamenettelystä taksivälityspalveluissa. KPMG 15.4.2020, osoitteessa: https://stm.fi/documents/1271139/2013549/Kela+hankintojen+arviointi+raportti_Taksiv%C3%A4lityspalvelut.pdf/54660eee-19e1-099f-3abc-d8ef2636db79/Kela+hankintojen+arviointi+raportti_Taksiv%C3%A4lityspalvelut.pdf?t=1606143167398. Viitattu 11.4.2024.

⁴ Monikanavarahoituksen purkamisen valmistelun virkamiesselvitys. STM 7.6.2021, osoitteessa: <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=8331100f-8cc3-4dee-a3c4-ab26abfcbbf5>. Viitattu 11.4.2024.

arvioitiin kahta vaihtoehtoista rahoitusmallia: valtion rahoitusosuus siirtyisi hyvinvointialueiden vastuulle vakuutettujen rahoitusosuuden säilyessä sairausvakuutuksessa, tai matkakorvaukset lakkaisivat kokonaan sairausvakuutuksesta ja rahoitusvastuu siirtyisi kokonaisuudessaan hyvinvointialueille. Virkamiesselvityksessä todetaan, että mikäli matkakorvauksista ei jatkossa säädettäisi sairausvakuutuslaissa, niistä tulisi kuitenkin säätää edelleen lain tasolla asiakkaan enimmäismaksuosuuden osalta sekä sen osalta, mihin terveydenhuoltoon asiakkaalla on oikeus päästä korvattuna. Pidettiin myös tärkeänä, että jos tulevat ratkaisut vaativat uusien järjestelmien suunnittelua ja rakentamista, jatkovalmisteluun varattaisiin riittävästi aikaa ja resursseja sekä huolehdittaisiin riittävästä siirtymäajasta.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallituskaudella asetettu monikanavarahoituksen purkamisen parlamentaarinen työryhmä totesi 17.11.2021 päivätyssä loppuraportissaan⁵ matkakorvausten osalta, että muiden kuin ensihoidon matkakorvausten osalta rahoitusvastuun siirto hyvinvointialueille voi tulla ajankohtaiseksi, kun hyvinvointialueiden toiminta on käynnistynyt ja vakiintunut. Loppuraportin mukaan on kuitenkin tärkeää seurata sote-uudistuksen toimeenpanon edistymistä myös matkakorvauksia koskevien päätösten osalta ja turvata keskitetty toimeenpano.

2.4 Nykytilan arviointi

Kansaneläkelaitos on kilpailuttanut sairausvakuutuksesta korvattavien taksimatkojen palvelujen tuottajat kaikissa maakunnissa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tämän vuoksi valtioneuvoston asetuksella säädettyä enimmäishintaa ei ole käytännössä sovellettu vakuutettujen taksin käytön korvausperusteena, vaan Kansaneläkelaitos on korvannut kustannukset kilpailutettujen hintojen perusteella. Hankintakausi päättyy vuoden 2024 loppuun, mutta nykyisiin hankintasopimuksiin sisältyy optiokaudet vuosille 2025 ja 2026. Vuoden 2025 osalta Kansaneläkelaitos on jo sopinut optiokauden käyttämisestä.

Mikäli nykyistä määräaikaisena voimassa olevaa enimmäishintasäätelyä ei jatkettaisi 1.1.2025 alkaen, ei Kansaneläkelaitos pystyisi enää tarkistamaan sopimusten hintoja, mikä saattaisi johtaa nykyisten sopimusten purkautumiseen. Sinä aikana, kun Kansaneläkelaitoksella ei olisi sopimuksia palveluntuottajien kanssa, vakuutetulle maksettaisiin matkasta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset asiakkaan käyttäessä taksia. Kohtuullisten kustannusten määrittely olisi hankalaa ja todennäköisesti kustannukset tulisi korvata vakuutetuille täysimääräisinä perustuslakimyönteisen laintulkinnan mukaisesti. Sairausvakuutuksen korvausmenot saattaisivat kohtuullisen korvauksen tasosta riippuen nousta ja toisaalta vakuutetun maksettavaksi jäävät kustannukset eivät olisi ennakoitavia. Kustannukset saattaisivat nousta nykyisestä silloin, jos sairausvakuutuksesta saatavat korvaukset eivät kattaisikaan matkan koko hintaa.

Säännösten väliaikaisella voimassaololla on pyritty alun perin turvaamaan sairausvakuutuksen taksinkäytön korvausten jatkuvuutta siirtymävaiheessa liittyen liikennepalvelulain voimaantuloon ja taksiliikennelain (217/2007) kumoutumiseen. Voimassaolon jatkamisella on haluttu varmistaa taksinkäytön korvauksille varattujen varojen riittävyys. Jos

⁵ Monikanavarahoituksen purkamisen parlamentaarisen työryhmän loppuraportti. STM 17.11.2021, osoitteessa: https://stm.fi/documents/1271139/2013549/VN_16946_2021-STM-26+Monikanavarahoituksen+purkamisen+parlamentaarisen+ty%C3%B6ryhm%C3%A4n+loppura+2099679_993750_0.pdf/0b1a2368-e579-bab2-241e-dcf9d1b57bc1/VN_16946_2021-STM-26+Monikanavarahoituksen+purkamisen+parlamentaarisen+ty%C3%B6ryhm%C3%A4n+loppura+2099679_993750_0.pdf?t=1637230555294_0.pdf Viitattu 11.4.2024.

Kansaneläkelaitoksella ei olisi sopimuksia kilpailutettujen palveluntuottajien kanssa, olisi matkakorvausmenojen suuruutta vaikeampaa ennakoida. Enimmäishintasääntelyä koskevien säännösten jatkaminen Kansaneläkelaitoksen nykyisen hankintakauden ajalle turvaa vakuutettujen mahdollisuuksia päästä terveydenhuollon palveluihin sekä varmistaa matkakorvausten kustannusten ennakoitavuuden myös jatkossa.

3 Tavoitteet

Tavoitteena on pystyä ennakoimaan sairausvakuutuksen matkakorvausmenojen suuruutta sääntelemällä sairausvakuutuksesta korvattavien taksimatkojen enimmäishintoja. Tavoitteena on myös, että vakuutetuille ei aiheutuisi taksimatkoista muuta maksuosuutta kuin sairausvakuutuslain mukainen omavastuuosuus.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinnoista säädettäisiin sairausvakuutuslaissa edelleen saman sisältöisenä ajalla 1.1.2025–31.12.2026.

Jatkossakin valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinnasta, joka olisi samalla vakuutetulle taksin käytöstä aiheutuneiden matkakustannusten enimmäiskorvausperuste. Kansaneläkelaitoksen kanssa sopimuksen suorakorvausmenettelystä tehneen tilausvälityskeskusten välittämistä sairausvakuutuksesta korvattavista taksimatkoista voisi veloittaa vakuutetulta enintään asetuksessa säädetyn enimmäishinnan. Alueella, jolla sellaista tilausvälityskeskusta ei ole, kyseinen enimmäishinta koskisi niitä taksimatkoja, joiden palvelujen tuottajan kanssa Kansaneläkelaitos on tehnyt sopimuksen.

Sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinta perustuisi jatkossakin matkakustannusten korvaamiseen varattuihin varoihin ja kuljetuksesta aiheutuviin kustannuksiin siten, että siihen sisältyisi kohtuullinen voitto.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Sairausvakuutuksesta korvattavan taksinkäytön enimmäishintaa ja korvausperustetta koskevien säännösten jatkamisella ei arvioida olevan korvausmenoja lisääviä vaikutuksia.

Esityksen mukaan enimmäishinnoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksen mukainen enimmäishinta tulisi käytännössä suoraan sovellettavaksi vain, jos jokin Kelan kilpailuttama tilausvälityskeskus lopettaisi yllättäen toimintansa ja Kela tekisi sopimuksia suoraan taksien kanssa siksi väliajaksi ennen kuin uusi kilpailutettu tilausvälityskeskus aloittaisi toimintansa alueella. Sairausvakuutuksesta korvattavan taksinkäytön enimmäishintaa ja korvausperustetta koskevien väliaikaisten säännösten jatkamisella on mahdollisesti hintojen nousua hillitsevä vaikutus Kansaneläkelaitoksen tulevista taksimatkoja koskevissa hankinnoissa. Asetuksella säädettävä enimmäishinta toimisi kilpailutuksissa hintojen ylärajana eikä Kansaneläkelaitos voisi tehdä sopimuksia enimmäishintaa korkeammista taksimatkojen hinnoista. Tätä kautta asetuksella on välillisiä valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Ehdotetut muutokset eivät vaikuttaisi Kansaneläkelaitoksen matkakorvausten toimeenpanoon liittyvään työmäärään.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Esityksessä esitetyn vakuutetun taksin käytön enimmäiskorvausperusteen säätämisen sijasta mahdollinen vaihtoehto olisi, että sairausvakuutuslakiin ei tehtäisi muutoksia ja määräaikainen sääntely päättyisi vuoden 2024 loppuun. Tällöin markkinat määrittelisivät matkan hinnan, ja sairausvakuutuksesta korvattaisiin vakuutetulle taksinkäytön kustannus kohtuullisin osin. Tämä tarkoittaisi perusoikeusmyönteisellä laintulkinnalla täyden hinnan korvaamista vakuutetun omavastuun ylittävältä osalta. Mikäli enimmäishintasääntelyä korvattaville taksimatkoille ei enää olisi, kilpailutuksissa ei olisi hinnoille ylärajaa, jolloin hinnat mahdollisesti nousisivat ja korvauksille varattujen varojen riittävyden arvioiminen vaikeutuisi.

Tilanteesta saattaisi aiheutua myös kotitalouksille nykyistä enemmän kustannuksia, mikäli taksimatkan kustannukset ylittäisivät sairausvakuutuslain 4 luvun 8 §:n 1 momentin mukaiset kohtuullisena pidetyt kustannukset ja asiakkaalle jäisi enemmän maksettavaa kuin nykyinen omavastuun määrä. Kotitalouksiin kohdistuva matkakustannusten kasvu voisi vaikuttaa tosiasiallisesti hoitoon pääsyyn, mikä voisi heikentää perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaisen oikeuden riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin toteutumista.

6 Lausuntopalaute

Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 14.6.–4.8.2024. Lausuntoa pyydettiin yhteensä 16 taholta, minkä lisäksi kaikilla halukkailla oli mahdollisuus antaa lausuntonsa Lausuntopalvelu.fi -palvelussa.

Määräaikaan mennessä lausuntoja saatiin yhteensä 10 kappaletta. Lausunto saatiin seuraavilta tahoilta: Akava ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Kansaneläkelaitos, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, liikenne- ja viestintäministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, STTK ry, Suomen Taksiliitto ry ja Vammaisfoorumi ry. Valtiovarainministeriö ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asiasta.

Sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishintasääntelyn jatkamista kannatettiin kaikissa lausunnoissa, joissa asiaan otettiin kantaa. Kaksi lausunnonantajaa ei ottanut kantaa sääntelyn jatkamisen tarkoituksenmukaisuuteen. Kilpailu- ja kuluttajaviraston mukaan enimmäishintasääntelyn tarvetta tulisi arvioida kriittisesti. Arvioinnissa tulisi ottaa huomioon markkinoiden kilpailutilanne ja sääntelyn vaikutukset palvelujen hintoihin ja tarjontaan. Kilpailu- ja kuluttajaviraston mukaan hallituksen esityksessä tulisi käsitellä myös enimmäishintasääntelyyn liittyviä riskitekijöitä, kuten sen mahdollinen hintoja nostava vaikutus ja riski vakuutettujen hoitoon pääsyn vaarantumisesta. Kilpailu- ja kuluttajavirasto totesi lausunnossaan, että enimmäishintasääntelyn jatkaminen on kuitenkin perusteltua Kansaneläkelaitoksen nykyisten sopimusten päättymiseen saakka, sillä näin voidaan turvata kyytien jatkuvuus ja välttää ennakoimattomia muutoksia, joista voisi olla haittaa vakuutetuille.

Kolme lausunnonantajaa kiinnitti huomiota isojen esteettömien ajoneuvojen saatavuuteen. Lausunnonantajien mukaan isojen esteettömien hankinta- ylläpito- ja käyttökustannukset ovat korkeammat kuin esimerkiksi pienellä esteettömällä ajoneuvolla. Lausunnonantajat ehdottivat, että isoihin esteettömiin ajoneuvoihin investoimiseen kannustamiseksi isojen esteettömien ajomatkamaksun tulisi olla taksaluokan II mukainen. Enimmäishinnoista säädetään erikseen annettavassa valtioneuvoston asetuksessa, joten ehdotuksen perusteella ei ole tehty muutoksia hallituksen esitykseen.

Sääntelyn voimassaoloon kantaa ottaneiden lausunnonantajien mukaan enimmäishintasääntelyn määräaikaisuus vuoden 2026 loppuun saakka on perusteltua. Useat lausunnonantajat totesivat, että enimmäishintasääntelyä tulisi jatkaa myös vuoden 2026 jälkeen ja siinä tulisi ottaa huomioon, että korvaustaso vastaisi ajantasaista kustannustasoa ja turvaisi yhdenvertaisen hoitopääsyn myös alueellisesti. Kilpailu- ja kuluttajavirasto ehdotti lausunnossaan, että sairausvakuutuslaissa olisi jatkossa syytä säätää täsmällisemmin siitä, miten enimmäishinnat määriteltäisiin. Lisäksi Kilpailu- ja kuluttajavirasto ehdotti, että sosiaali- ja terveysministeriö arvioisi nykyisin voimassa olevien enimmäishintojen tasoa suhteessa taksipalvelujen tuottamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Hallituksen esitykseen ei ole tehty muutoksia lausuntopalautteen perusteella. Sosiaali- ja terveysministeriö selvittää enimmäishintojen ja kohtuullisen voiton tasoa enimmäishintasääntelyn jatkovalmistelua varten.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki sairausvakuutuslain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Lailla jatkettaisiin sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloaikaa siten, että väliaikaiset säännökset olisivat voimassa vuoden 2026 loppuun. Mikäli väliaikaista muutosta ei jatkettaisi, vuoden 2025 alusta lukien korvausperusteena käytettäisiin Kansaneläkelaitoksen palvelujen tuottajan kanssa sopimaa enimmäishintaa. Jos tällaista taksia ei olisi käytettävissä, Kansaneläkelaitoksen olisi maksettava vakuutetulle matkasta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset. Väliaikaista sääntelyä ehdotetaan jatkettavaksi, jotta sairausvakuutuksesta korvattavalle taksimatkalta olisi edelleen olemassa enimmäishinta.

7.2 Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Lailla siirrettäisiin aiemmin vuoden 2025 alusta voimaan tulevaksi säädetty sairausvakuutuslain taksinkäytön korvausperustetta koskeva säännös tulemaan voimaan vasta vuoden 2027 alussa. Muutos johtuisi sairausvakuutuslain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Esityksessä ehdotetaan sairausvakuutuksesta korvattavan taksinkäytön enimmäishintaa ja korvausperustetta koskevien säännösten voimassaoloaikaa jatkettavaksi edelleen määräajaksi. Jatkettavaksi ehdotettu sääntely pitää sisällään asetuksenantovaltuutuksen. Sairausvakuutuslain 4 luvun 7 a §:n mukaan sairausvakuutuksesta korvattavasta taksimatkasta vakuutetulta perittävästä enimmäishinnasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Enimmäishinta perustuu korvauksiin käytettävissä oleviin varoihin ja kuljetuksesta aiheutuviin kustannuksiin siten, että siihen sisältyy kohtuullinen voitto. Asetus annettaisiin määräaikaisena, koska yksityisen kuljetusliikenteen kustannusmuutoksia ja hintaan sisältyvää kohtuullista voittoa tulee arvioida määräajoin. Sosiaali- ja terveysministeriön on asetusta ja sen muutoksia valmisteltaessa kuultava Kansaneläkelaitosta ja asianomaisia toimijoita edustavia järjestöjä.

Valtioneuvoston asetuksessa sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinnasta vuonna 2024 (1113/2023) säädetään enimmäishinnasta, joka muodostuu asetuksen 1 §:n mukaan perusmaksusta, ajomatkamaksusta, odotusmaksusta, avustamislisästä ja arvonlisäveron

osuudesta.⁶ Kustannusmuutosten arvioinnissa voidaan hyödyntää esimerkiksi taksiliikenteen kustannusindeksiä, jonka Tilastokeskus laatii neljännesvuosittain. Kustannusindeksi kuvaa taksi-, invataksi- ja yksityisen kuljetusliikenteen kustannustekijöiden hintojen muutoksia. Kustannustekijöitä ovat muun muassa palkat, poltto- ja voiteluaineet, korjaus, huolto, renkaat ja pääoman poisto. Enimmäishinta perustuu kustannusten ohella korvauksiin käytettävissä oleviin varoihin.

Enimmäishinnoista annetun valtioneuvoston asetuksen rakenne on pysynyt samanlaisena alusta lähtien. Hintarakenne vaikuttaa autoilijoiden kannustimiin tarjota erilaisia kyytejä. Saatavuushaasteita on alkanut ilmetä erityisesti suurten esteettömien ajoneuvojen osalta varsinkin kaupunkialueen lyhyillä matkoilla sekä haja-asutusseudulla. Tähän vaikuttaa muun muassa se, että matka korvataan ainoastaan ajalta, jonka asiakas on kyydissä. Lisäksi suuret esteettömät ajoneuvot ovat hankintahinnaltaan kalliita erityisvarusteltuja autoja. Matkaan sisältyy paitsi vaativien apuvälineiden kiinnittämistä, myös asiakkaan erityistä avustamista hoitopaikkaan ja takaisin kotiin.

Asetuksen hintarakennetta ja sen mukaisten maksuluokkien keskinäisiä suhteita ja niiden vaikutuksia olisi tarpeen arvioida. Kansaneläkelaitoksen ja sen kilpailuttamien palveluntuottajien välinen 31.12.2024 asti jatkuva sopimuskausi optiovuosineen rajoittaa kuitenkin sitä, kuinka paljon enimmäishintojen rakennetta sopimuskauden aikana voidaan muuttaa. Kansaneläkelaitoksen ja palveluntuottajien väliset hinnat on sovittu nykyisen taksarakenteen mukaisesti, ja taksarakennetta muutettaessa sopimuksen hintojen vastaavat muutokset merkittävistä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun laissa (1397/2016) tarkoitettua sopimuksen olennaista muuttamista. Siksi asetuksen hintarakennetta ei ole kesken sopimuskauden mahdollista muuttaa.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1.1.2025.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 19 §:n 3 momentin perusteella julkisen vallan on turvattava jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Säännös velvoittaa julkisen vallan turvaamaan palvelujen saatavuuden. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien toteutuminen.

Palvelujen riittävyttä arvioitaessa perustuslakivaliokunta on pitänyt lähtökohtana sellaista palvelujen tasoa, joka luo jokaiselle ihmiselle edellytykset toimia yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä (HE 309/1993; PeVL 30/2008). Asiakasmaksujen osalta perustuslakivaliokunta on todennut, että perustuslain 19 §:n 3 momenttiin kiinnittyvät sosiaali- ja terveyspalveluista perittävät asiakasmaksut eivät saa suuruudeltaan siirtää palveluita niitä tarvitsevien ulottumattomiin (PeVL 8/1999 vp; PeVL 39/1996). Perustuslakivaliokunnan kannanottojen mukaan palvelujen järjestämistapaan ja saatavuuteen vaikuttavat välillisesti myös muut perusoikeudet, kuten perustuslain 6 §:n mukainen yhdenvertaisuus ja syrjinnän kieltö (PeVL 67/2014; PeVL 63/2016).

⁶ Valtioneuvoston asetus sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinnasta vuonna 2024 (1113/2023), osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20231113>.

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Yleistä yhdenvertaisuussäännöstä täydentää perustuslain 6 §:n 2 momentin sisältämä syrjäntäkielto, jonka mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan säännöksessä lueteltujen erotteluperusteiden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tällainen muu syy voi olla esimerkiksi asuinpaikka (HE 309/1993; PeVL 31/2014).

Sairausvakuutuslaki toteuttaa osaltaan perustuslain vaatimusta riittävästä sosiaali- ja terveystalvakuutuksesta. Sairausvakuutuslakiin perustuvien matkakorvausten tarkoituksena on turvata vakuutettujen yhdenvertainen oikeus saada tutkimusta ja hoitoa asuinpaikasta riippumatta korvaamalla osa sairauden, raskauden tai synnytyksen vuoksi tehdyn matkan aiheuttamista tarpeellisista kustannuksista. Pahimmassa tapauksessa matkakustannusten suuruus voi muodostaa tosiallisen esteen terveystalvakuutuksen käyttämiselle ja siten vaarantaa perusoikeuden toteutumisen (PeVL 52/2017 vp).

Ehdotettujen lakien mukaan vakuutetulle ei aiheutuisi taksimatkaista muuta maksuosuutta kuin sairausvakuutuslain mukainen omavastuuosuus, mikä turvaisi osaltaan perustuslain vaatimusta riittävästä terveystalvakuutuksesta. Mikäli vakuutetulle voisi aiheutua sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuosuuden lisäksi itse maksettava hinnan osuus sairauden, raskauden tai synnytyksen vuoksi tarpeellisista taksimatkoista, vaarantuisi etenkin pienituloisten vakuutettujen terveystalvakuutukseen pääsy ja siten perustuslain mukainen oikeus riittäviin ja yhdenvertaisesti asuinpaikasta riippumatta saavutettaviin terveystalvakuutuksiin.

Sairausvakuutuksesta korvattavan taksinkäytön enimmäishintaa ja korvausperustetta koskeva sääntely on merkityksellinen myös perustuslain 80 §:n 1 momentin näkökulmasta, koska enimmäishinta määrätään valtioneuvoston asetuksella. Yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lain tasolla. Lisäksi enimmäishintasääntely rajoittaa elinkeinonvapautta, minkä vuoksi ehdotettu sääntely on merkityksellinen myös perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuuden suojan näkökulmasta.

Perustuslakivaliokunta on aiemmin arvioinut kesäkuun 2018 loppuun saakka voimassa olleen yleisen taksiliikenteen enimmäishintajärjestelmää ja pitänyt sitä perusoikeudellisesti ongelmattomana (PeVL 31/2006 vp). Valiokunnan mukaan taksiliikenteessä on kysymys erityislaatuista liiketoiminnasta, jossa asiakkaalla ei yleensä ole etukäteen mahdollista valita vapaasti palvelujen tarjoajaa ja tehdä palveluja koskevia hintavertailuja. Kuluttajansuojelulliset perusteet ovat erityisen merkittäviä iäkkäiden, vammaisten ja terveydentilansa vuoksi heikommassa asemassa olevien asiakkaiden suojelemiseksi. Elinkeinoharjoittajan näkökulmasta olennaista on, että kuluttajahintojen tulee olla kustannussuuntautuneita siten, että niihin sisältyy kohtuullinen voitto. Valiokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että hintojen määräytymisen perusteista on säädetty riittävän täsmällisesti, kustannustason muutoksia tarkastellaan taksiliikenteen kustannusindeksin perusteella ja hintojen muutoksista säädetään asetuksella vuosittain, joten kustannusten mahdollinen kohoaminen ei vaikuta kohtuuttomasti liikenteenharjoittajan tulokseen.

Perustuslakivaliokunta on aiemmin arvioinut myös sairausvakuutuksesta korvattavan taksinkäytön enimmäishintaa koskeneen 1.7.–31.12.2017 voimassa olleen sääntelyn perustuslainmukaisuutta (PeVL 52/2017 vp). Perustuslakivaliokunta arvioi tuolloin sääntelyn oikeasuhtaiseksi ja hyväksyttäväksi ottaen huomioon sääntelyn rajattu kesto, liittyntä liikennepalvelulain voimaantumiseen ja toimeenpanoon sekä matkakorvauksiin liittyvä sosiaalisten perusoikeuksien yhdenvertaiseen turvaamiseen liittyvä näkökulma.

Sairausvakuutuslain mukaiset matkakorvaukset ovat ainoa keino, jolla valtio nykytilanteessa taloudellisesti edistää vakuutettujen hoitoon pääsyä. Hoitoon pääsyn turvaamiseksi on perusteltua jatkaa enimmäishintaa koskevaa sääntelyä määräajaksi.

Edellä esitetyn perusteella hallitus katsoo, että esitys ei sisällä sellaisia ehdotuksia, joiden vuoksi esitystä ei voitaisi käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

**sairausvakuutuslain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain
voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1144/2017)
voimaantulosäännös, sellaisena kuin se on laissa 1157/2020, seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2018. Se on voimassa 31 päivään joulukuuta
2026.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20 _____.

2.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain (1145/2017) voimaantulosäännös,
sellaisena kuin se on laissa 1158/2020, seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2018. Sen 19 luvun 1 §:n 5 momentti ja 20 luvun 5 § tulevat kuitenkin voimaan jo 1 päivänä tammikuuta 2018 ja 4 luvun 8 §:n 2 momentti vasta 1 päivänä tammikuuta 2027.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20__ .

Helsingissä 12.9.2024

Pääministeri

Petteri Orpo

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen

1.

Laki

**sairausvakuutuslain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain
voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain 4 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1144/2017)
voimaantulosäännös, sellaisena kuin se on laissa 1157/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä
heinäkuuta 2018. Se on voimassa 31 päivään
joulukuuta 2024.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä
heinäkuuta 2018. Se on voimassa 31 päivään
joulukuuta 2026.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20__ .*

2.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain (1145/2017) voimaantulosäännös, sellaisena kuin se on laissa 1158/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2018. Sen 19 luvun 1 §:n 5 momentti ja 20 luvun 5 § tulevat kuitenkin voimaan jo 1 päivänä tammikuuta 2018 ja 4 luvun 8 §:n 2 momentti vasta 1 päivänä tammikuuta 2025.

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2018. Sen 19 luvun 1 §:n 5 momentti ja 20 luvun 5 § tulevat kuitenkin voimaan jo 1 päivänä tammikuuta 2018 ja 4 luvun 8 §:n 2 momentti vasta 1 päivänä tammikuuta 2027.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20_____.

Valtioneuvoston asetus

sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinnasta vuonna 2025

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään sairausvakuutuslain (1224/2004) 4 luvun 7 a §:n 1 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa / :

1 §

Enimmäishinnan rakenne

Taksin käytöstä perittävä enimmäishinta muodostuu perusmaksusta, ajomatkamaksusta, odotusmaksusta, avustamislisästä ja arvonlisäveron osuudesta.

2 §

Perusmaksu

Perusmaksu saa olla enintään euroa, jos kuljetus alkaa:

- 1) muuna arkipäivänä kuin lauantaina kello 6:n ja 20:n välisenä aikana; taikka
- 2) lauantaina tai kirkkolain (652/2023) 1 luvun 6 §:n mukaisten juhlapäivien, vapunpäivän tai itsenäisyyspäivän aattona kello 6:n ja 16:n välisenä aikana. Muina kuin 1 momentissa tarkoitettuina aikoina ja sunnuntaina sen ollessa aattopäivä perusmaksu saa olla enintään euroa.

3 §

Ajomatkamaksu

Ajomatkamaksu määräytyy ajomatkan pituuden ja matkustajien lukumäärän perusteella ja se jaetaan kahteen taksaluokkaan seuraavasti: 1) taksaluokka I: enintään euroa kilometriltä, kun matkustajia on yhdestä neljään; 2) taksaluokka II: enintään euroa kilometriltä, kun matkustajia on enemmän kuin neljä. Jos vakuutetun kuljettaminen edellyttää pariautoa, ajomatkamaksu määräytyy taksaluokan II mukaisesti. Taksaluokkaa valittaessa kaksi alle 12-vuotiasta lasta lasketaan yhdeksi matkustajaksi.

4 §

Odotusmaksu

Odotusajalta saadaan periä odotusmaksua enintään euroa tunnilta. Odotusmaksua saadaan veloittaa ajomatkamaksun sijasta, jos ajo liikenteen ruuhkautumisen tai muun vastaavan syyn takia on niin hidasta, että odotusmaksu tulee ajomatkamaksua korkeammaksi. Lisäksi odotusmaksua saadaan veloittaa yhdensuuntaisen matkan osalta enintään 15 minuutin ajalta, jos:

- 1) taksi odottaa vakuutettua tilauspaikalla hänen myöhästyttyään avuntarpeesta johtuvasta tai muusta hyväksyttävästä syystä;
- 2) matkustaja poistuu ajoneuvosta kuljetuksen aikana apteekissa käynnin tai apuvälineen hakemisen vuoksi; tai

3) taksi pysähtyy yli 2 tuntia kestäväällä yhdensuuntaisella matkalla matkustajan terveydentilasta johtuvasta syystä.

5 §

Avustamislisä

Avustamislisä saa olla enintään euroa, jos vakuutettu tarvitsee avustamista noutokohteesta autoon tai kuljetuksen päätepisteessä autosta sisätilaan ja kuljettaminen edellyttää esteetöntä ajoneuvoa. Edellytyksenä on lisäksi, että terveydenhuollon edustaja on määritellyt kulkuneuvon ja avustamisen tarpeellisuuden.

Jos vakuutettua avustetaan 1 momentissa tarkoitettujen edellytysten lisäksi kantamalla hänet käsivoimin tai erityisen CE-merkityn porraskiipijän avulla rakennuksen vähintään neljä askelmaa käsittävässä portaikossa tai asiakasta avustetaan CE-merkityillä paareilla ja asiakkaan kuljettaminen edellyttää paariautoa, avustamislisä saa olla enintään euroa.

6 §

Arvonlisäveron osuus

Edellä 2–4 §:ssä tarkoitettuihin maksuihin ja 5 §:ssä tarkoitettuun avustamislisään lisätään arvonlisäverolain (1501/1993) 85 a §:n 1 momentin mukainen henkilökuljetuksiin sovellettava arvonlisäveron määrä.

7 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa .